קו א מיי' פט"ו מהל' אישות הלכה יד טוש"ע אה"ע סימן קנד סעיף יז: קיא ב מיי' פ"א מהלכות מילה הלכה יח סמג עשין כח טוש"ע י"ד סימן רסג סעיף ב: קיב ג טוש"ע שם סעיף ג: קיג ד מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה ל טוש"ע אה"ע סי' ט סעי' ו: קיד ה מיי' שם הל' לא סמג לאוין קכו טוש"ע שם סימן יט סעיף א: קטו ו מיי' פי"ח מהל' סנהדרין הלכה ד: קטז ח מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הלכה ט סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קפט סעיף כ:

ימי שנותינו בהם שבעים שנה. אע"ג דהאי קרא בתפלת משה כתיב מסתמא דוד אמרו שמלינו שחי כך אבל משה מלינו שחי יותר:

בעי מיניה מרב יוסף. אר"י דנראה שאלו הלכה כרבי או כרשב"ג והשיבו דהלכה כשניהם:

דתנן מי שלקה ושנה כו'. הקשה ה"ר משה דהאגרפים (סנהדרין פא: ושם) מוקי לה אפילו כרשב"ג ועבירות מחזקות ואמר ר"י דאע"ג דאיכא תנא התם דאמר עבירות מחזקות מתוך לשון המשנה משמע ליה לרב יוסף דקסבר מלקיות מחזקות דנראה לו דוחק דלא נקט מי שלקה ושנה אלא לאשמועינן דאיירי בעבירה שיש בה מלקות ואפי' את"ל דקסבר עבירות מחזקות שמא סבר רב יוסף דכיפה צריכה התראה:

חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם" וכתיב הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם" אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה שרה אמנו *אילונית היתה שנאמר ותהי שרי עקרה אין לה ולד אפי' בית ולד אין לה. אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב לא שנו אלא בדורות הראשונים ששנותיהן מרובות אבל בדורות האחרונים ששנותיהן מועטות שתי שנים ומחצה כנגד שלשה עיבורים רבה אמר רב נחמן שלש שנים כנגד שלש פקידות *דאמר מר בר"ה נפקדה שרה רחל וחנה אמר רבה ליתנהו להני כללי מכדי מתני' מאן תקין רבי והא בימי דוד איתמעוט שני דכתיב ימי שנותינו בהם שבעים שנה והאי שמא לא זכה להבנות הימנה" ודלמא איהי דלא זכיא איהי כיון דלא מפקדא אפריה ורביה לא מיענשה איני והא אמרו ליה רבנן לר' אבא בר זבדא נסיב איתתא ואוליד בני ואמר להו אי זכאי הוו לי מקמייתא התם דחוי קא מדחי להו לרבנן דר' אבא בר זבדא איעקר מפרקיה דרב הונא רב גידל איעקר מפרקיה דרב הונא רבי חלבו איעקר מפרקיה דרב הונא *רב ששת איעקר מפרקיה דרב הונא {רב אחא בר יעקב אחדתיה *סוסכינתא תליוה בארזא דבי רב' ונפק מיניה כהוצא ירקא} אמר רב אחא בר יעקב שיתין סבי הוינא וכולהו איעקור מפרקיה דרב הונא לבר מאנא דקיימי בנפשאי ההחכמה תחיה בעליה: גירשה מותרת וכו': שני אין שלישי לא מתניתין מני רבי היא דתניא מלה הראשון ומת שני ומת שלישי לא תמול דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר *שלישי תמול רביעי לא תמול והתניא איפכא הי מינייהו אחריניתא ת"ש דאמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן מעשה בארבע אחיות בצפורי שמלה ראשונה ומת שניה ומת שלישית ומת רביעית באת לפני רבן שמעון בן גמליאל אמר לה אל תמולי ודלמא אי אתיא שלישית נמי הוה אמר לה א"כ מאי אסהדותיה דר' חייא בר אבא ודלמא הא קמ"ל דאחיות מחזקות אמר רבא השתא דאמרת אחיות מחזקות לא ישא אדם אשה לא ממשפחת נכפין ולא ממשפחת מצורעים והוא דאתחזק תלתא זימני מאי הוה עלה כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר עובדא הוה קמיה דר' יוחנן בכנישתא דמעון ביוה"כ שחל להיות בשבת ומלה ראשונה ומת שניה ומת שלישית באה לפניו אמר לה לכי ומולי א"ל אביי חזי דקשרית איסורא וסכנתא סמך עלה אביי ואזל נסבה לחומה ברתא דאיסי בריה דרב יצחק בריה דרב יהודה דנסבה רחבא דפומבדיתא ושכיב דרבה בר בר חנה ושכיב ונסבה הוא ושכיב אמר רבא ומי איכא דעביד עובדא בנפשיה כי האי והא איהו דאמר אבין דסמכא יצחק סומקא לאו בר סמכא אבין ישנו בחזרה יצחק סומקא אינו בחזרה ועוד אימר דפליגי לענין מילה בנישואין מי פליגי אין והתניא *ניסת לראשון ומת לשני ומת לשלישי לא תנשא דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר לשלישי תנשא לרביעי לא תנשא בשלמא גבי מילה איכא משפחה דרפי דמא ואיכא משפחה דקמיט דמא אלא נישואין מ"ט א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרוניא משמיה דרב הונא מעין גורם ורב אשי אמר מזל גורם מאי בינייהו איכא בינייהו דאירסה ומית אי נמי דנפל מדיקלא ומית א"ל רב יוסף בריה דרבא לרבא בעי מיניה מרב יוסף הלכה כרבי ואמר לי אין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ואמר לי אין אהוכי אחיך בי א"ל לא סתמי (היא) ופשיט לך נישואין ומלקיות כרבי וסתות ושור המועד כרבן שמעון בן גמליאל נישואין הא דאמרן מלקות דתנן *מי שלקה ושנה ב"ד כונסין אותו לכיפה וסתות דתנן *אין האשה קובעת

נוקרתם. נעשה לה נקבות כמו אני קרתי ושתיתי מים (ישעיה לז): אין לה ולד. קרא יתירא הוא דהא כתיב עקרה: לא שנו. דשוהה עשר שנים: שלשה עיבורים. כ"ז חדשים לימי הולד וחדש לכל עיבור ועיבור לימי טומאה וטהרה דאשה מתעברת סמוך לטבילה: שלש פקידות. שהקב"ה פוקד העקרות לשמוע תפלתן בר"ה וגוזר עליהן הריון: להני כללי. דקאמר כל דורות של עכשיו שתי שנים ומחצה שהייתן: ודלמא איהי דלא זכיא. ולא תטול כתובה: כיון דלא מיפקדא אפריה ורביה. לא איכפת לה ולא ענש לה קודשא בריך הוא על עונותיה: איני והא אמרו ליה כו'. אמתני' פריך דקתני ישא אחרת שמא לא זכה להבנות ממנה ויזכה להבנות מן השניה: סוסכינתא. חולי מעולר השתן ואדם נעקר הימנו: כהוצא ירקא. ירוק ככף תמר: שלישי לא. דהוחזקה עקרה: הי מינייהו אחריתא. איזו מהמשניות נשנית לאחרונה דנסמוך עלה אמלתא דמר ודמר דכל חד וחד הדר משיטתיה קמייתא ונקט שיטתיה דחבריה ובתרייתא עיקר דהדור בהו מקמייתא: אמר לה אל תמולי. אלמא מתניתא קמייתא אחריתא דהאי מעשה בסוף ימיו של רשב"ג הוה מדקא מסהיד עליה ר' יוחנן שהיה אמורא וסוף התנאים והוא ראה את המעשה: דאחיות מחזקות. דכי היכי דהאשה מוחזקת בג' פעמים כך היא מוחזקת בשלש אחיותיה: נכפין. חולין: איסורא וסכנתא. שאם חזקה בשני פעמים והשלישי ניתן לדחות ממנה הויא מילה* שלא בזמנה' ואינה דוחה את השבת: וסכנתא. סכנת נפשות: סמך עלה אביי. על הא דרב יצחק דאמר משמיה דרבי יוחנן בתלת זימני הוא דהויא חזקה: בנפשיה. בסכנת נפשו: אבין דסמכא. מה שאמר אבין משום רבי יוחנן יש לסמוך עליו: ישנו בחזרה. חוזר על תלמודו לשון אחר מצוי כל שעה לפני רבי יוחנן ואם חזר בו רבי יוחנן משום דבר שאמר תחלה שומע אבין וחוזר גם הוא בו אבל רב יצחק אינו מצוי לפניו ופעמים ששמע דבר מרבי יוחנן ולמחר חזר בו רבי יוחנן והוא אינו יודע: דאירסה. השלישי ומת: אי נמי. דנסבה וסלק לדיקלא ונפל ומת למ"ד מעין גורם לא הוחזקה זו שהרי מעיינה לא גרם לו שימות שהרי לא מת מחולי: ה"ג בעי מיניה מרב יוסף הלכה כרבי ואמר לי אין הלכה כרשב"ג ואמר לי אין אחוכי אחיך בי. שאלתי מרב יוסף אם הלכה כרבי ואמר לי הלכה ופעם אחרת שאלתיו אם הלכה כרשב"ג ואמר לי הלכה וכמדומה אני שמחק בי: ה"ג אמר ליה סתמי הוא ופשיט לך. לא שיחק בך סתומות של משנה הן יש שסתמה כרבן שמעון בן גמליאל ויש שסתמה כרבי דאיכא מילתא דמחזקינן לה בתרי זימני ואיכא מילתא דבעינן תלתא זימני ומשום הכי פשט לך כמר וכמר *כסתומים: נישואין הא דאמרן. דסתם לן תנא דידן כרבי דקתני רשאי השני, שני אין שלישי לא: כונסין אותו לכיפה. אם חזר וחטא בשלישית דמחזקינן ליה ברשיעא מתרי זימני שלקה:

תוספות ישנים

אבין ישנו בחזרה. פי' שהיה הדיר חוזר תלמודו ומתקיים בידו אבל יצחק סומקא לא היה בקי כל כך א"נ י"מ אבין ישנו בחזרה פי' שהיה תמיד אצל ר' יוחנן ויודע כשהיה ר' יוחנן חוזר מדבריו אבל יצחק לא היה תמיד אצל רבו ולא ידע כשר' יוחנן מתחרט מדבורו: מלקיות דתנן מי שלקה ושנה ב"ד מכניסין אותו לכיפה. וא"ת למ"ד עבירות מחזיקות היכי מייתי דהתם לן תנא כר' דלמא היינו משום שעבר ג' פעמים והוחזק בעבירות וי"ל דדייק מדנקט מי שלקה ושנה משמע דבתרי הויא חזקה שנראה לו דוחק לפרש דלא נקט לקה אלא לאשמעינן דאיירי בעבירה שיש בה מלקות. ואפי' את"ל דקסבר עבירות מחזיקות שמא ס"ל כת"ד כיפה צריכה התראה ומייתי שפיר דלא הכרינו ט משום כיפה אחרי ב' מלקות א"כ משמע דבתרי זמני הויא חזקה: